

3. Odgovornost veštaka

3.1. Imunitet veštaka

Tradicionalno, veštaku se garantuje pravni imunitet za njegov forenzički rad, te ne može biti tužen zbog nestručnog rada ili pogrešne izjave. Kao razlog za to navodi se da institucija veštačenja predstavlja važan deo pravosudnog sistema i da je u interesu pravde da veštak bude zaštićen. Vremenom se na tom polju desila promena za sve procesne učesnike, pa i za veštake. Subjektivom sankcionisanja počinju da ih smatraju profesionalne asocijacije, medicinski odbori i oštećeni, koji podnose tužbe po osnovu deliktne odgovornosti. Doktrina imuniteta trpi promene i sve više se govori o pravnim rizicima rada sudskog veštaka.²² Postoje dve vrste imuniteta veštaka: imunitet od krivičnog gonjenja zbog datog svedočenja na sudu i imunitet od građanske odgovornosti za štetu uzrokovanu takvim svedočenjem. Ako veštak iznosi neistinu u pogledu nekog stava ili stanja, može biti optužen za krivično delo lažnog iskaza ili krivokletstva. Naime, svi veštaci, u svako doba i nezavisno od bilo kog zahteva za imunitetom, nalaze se pod pretnjom kažnjavanja ukoliko daju lažni iskaz. U tom slučaju počinjeno je krivično delo i ono se goni po službenoj dužnosti od tužilaštva, a ne od parničnih stranaka. Taj postupak ne pribavlja ništa lično za stranu oštećenu lošim radom veštaka, kao što su propuštanja ili pogrešne izjave koje veštaci nekad kvalifikuju kao klevete. Da bi se naneta šteta popravila, oštećena strana treba da pokrene parnicu po osnovu deliktne odgovornosti i drugih posebnih zakona.²³

Od sudova se očekuje da obezbede „pošteno“ i savesno veštačenje, odnosno da onemoguće lažno svedočenje ili prekoračenje

zadataka veštaka. Više od toga, smatra se da su nalaz i mišljenje veštaka rezultat misaonog procesa i da se niko ne može optužiti zbog manjkavosti u mentalnoj sferi, posebno ukoliko predmet koji se veštači nije egzaktno prirode, kao što je to u medicini. Pored toga, zauzet je stav da veštak nije kriv samo zato što je njegovo svedočenje nedosledno, tj. protivurečno. Sud je smatrao da unutrašnja nedoslednost u svedočenju, ili nedovoljna utemeljenost mišljenja veštaka, može dovesti do toga da sud zanemari podneto veštačenje, a ne da tu vidi osnov za lažno svedočenje. Ni prekoračenje zadatka takođe ne bi moglo na delotvoran način biti sankcionisano tužbom.²⁴

Imunitet veštaka ne odnosi se na nepravilnosti u radu veštaka zbog kojih sleduje disciplinska odgovornost. Takva odgovornost veštaka može biti, u skladu sa zakonom, izvedena u prekršajnom i disciplinskom postupku. Na primer, neopravdano odbijanje poslova veštačenja od strane pravnog lica smatra se prekršajem za koji je predviđena novčana kazna.²⁵ Postoje i razlozi za druge disciplinske mere, kao i privremeno i trajno razrešenje od dužnosti veštačenja. Uopšteno govoreći, razlikuju se disciplinski postupci koji se vode pred profesionalnim udruženjima i oni pred državnim telima za licenciranje veštaka. U jednom slučaju iz inostrane prakse apelacioni sud je zauzeo stanovište da profesionalno udruženje može da disciplinuje svog člana zbog netačnog veštačenja.²⁶ Slučaj se ticao veštaka neurohirurga koga je Udruženje neurohirurga suspendovalo zbog svedočenja u jednom predmetu. Veštak je tužio Udruženje zbog suspenzije, ali su suspenziju ipak podržali sud distrikta i apelacioni

24 Vrhovni sud Wyominga, R. Binder, *o. c.*, str. 1820.

25 Član 44. Zakona Republike Srpske / BiH.

26 Austin v. American Association of Neurological Surgeons, 253F3d 967 (7th Circuit 2001) Apelacioni sud USA; R. Binder, *o. c.*, str. 1821.

22 R. Binder, *o. c.*, str. 1819.

23 E. P. Richards, C. Walter, *o. c.*, str. 107.

sud. Drugostepeni sud je smatrao da je veštačenje neodgovorno i da krši pravilo etičkog kodeksa prema kome je veštak dužan da sudu pruži tačno i dokumentovano mišljenje o određenoj stvari. Oblast etike veštaka je, međutim, još uvek nerazvijena i mnoga profesionalna udruženja nemaju kodekse koji se odnose na forenzički rad, osim što se daju opšti principi savesnosti (poštenja) i sprečavanja konflikta interesa.²⁷

Što se tiče sankcionisanja od strane tela za medicinsko licenciranje, davanje veštačenja se procenjuje kao vid medicinske prakse. Imunitet veštaka ne odnosi se ni ovde na disciplinska saslušanja u okviru profesije. Jedan od ciljeva jeste da se svedočenje veštaka učini jednako preglednim i uočljivim kao i rad drugih lekara. Ako je njihovo svedočenje neodgovarajuće (nemarno, nehatno), o tome se sastavlja izveštaj na medicinskom odboru i izriče se disciplinska mera. Tu se može uključiti i državna agencije za licenciranje veštaka, ukoliko postoji.

U Zakonu o uslovima za obavljanje poslova veštačenja, koji je na snazi u Srbiji, ne govori se direktno o odgovornosti veštaka. U odredbi koja se odnosi na nadzor nad radom veštaka jasno se vide razlozi zbog kojih bi rad veštaka mogao biti doveden u pitanje. Naime, veštak krši zakonske obaveze ukoliko se pokaže nestručnim ili nesposobnim za davanje nalaza i mišljenja, ako se neuredno odnosi prema pozivima suda, ili se ne pridržava rokova određenih za veštačenje. Reč je o odgovornosti kao posledici nadzora i sankcioniše se pred organom koji vodi registar veštaka i koji isto tako može izvršiti brisanje iz registra.²⁸ Za druge vrste odgovornosti važe opšta pravila o odgovornosti, ali se u ovom zakonskom tekstu na njih ne upućuje.

²⁷ *Ibid.*

²⁸ Članovi 38. i 39. Zakona o uslovima za obavljanje poslova veštačenja *o. c.*

3.2. Krivična odgovornost

U većini zemalja na procesni položaj veštaka primenjuju se analogno propisi o svedocima. To se dešava i kada se postavlja eventualno pitanje korektnosti i savesnosti veštačenja, odnosno odgovornosti samog veštaka za svoj rad. To znači da su i veštaci dužni da govore istinu i da mogu biti zakleti, onda kad polažu zakletvu jer se to od njih traži. Ako veštak saopšti pogrešne podatke ili vrednosne sudove, ili ako veštačenje ne obavi časno, po najboljem vlastitom uverenju, on snosi krivičnu i građansku odgovornost. Uslovi krivične odgovornosti zavise i od toga da li je veštak položio zakletvu. Krivična odgovornost zakletog veštaka zbog pogrešnog iskaza dolazi u obzir kad on to čini umišljajno ili iz grube nepažnje, dok veštak koji nije zaklet odgovara samo kad je postupao umišljajno.²⁹

U uporednopravnoj literaturi iznosi se primer Austrijskog krivičnog zakona koji inkriminiše neka od postupanja veštaka.³⁰ Prema ovom zakonu, kada svedok s namerom saopšti pogrešan iskaz ili drugi dokaz, to je kažnjivo jer je reč o izjavi pod zakletvom, što važi i za veštaka. Prisustvo pogrešnog dokaza relativno je lako otkriti, jer je to slučaj uvek kad su činjenice objektivno drugačije. Međutim, kada je reč o pogrešnom zaključku, stvar je mnogo teža, pa i nemoguća. Krivično delo je učinjeno ako se pogrešno mišljenje iznese pred sud, nezavisno od faze postupka, ili je mišljenje takvog značaja da opovrgava izreku presude. To nije relevantno ako je mišljenje dato samo napismeno ili ako je razjašnjeno pre sudskog saslušanja. Kod dobrovoljnog odustajanja od pogrešnog mišljenja kažnjavanje

²⁹ Član 111. stav 2. ZKP i član 206. KZ; J. Radišić, *Medicinsko pravo*, Beograd, 2008, str. 321.

³⁰ E. P. Leinzinger, „Penal and civil liability of the medical expert witness in the Austrian legal system“, *Forensic Science International*, No. 103/1999, str. 21–22.

se može izbeći jer ne bi imalo svrhu. Ispravka je moguća sve do kraja iznošenja dokaza.

Činjenica da je dat pogrešan nalaz od bitnog je pravnog značaja jer su baš medicinski dokaz i mišljenje po pravilu odlučujuči za parnicu. Davanje pogrešnog nalaza često je združeno s nekom drugom kažnjivom radnjom, na primer falsifikatom ili prevarom. Elementi krivičnog dela postoje kad je voljno (umišljajno) prezentiran pogrešan dokaz. U ovom slučaju pribavljena korist ne mora nužno da se odnosi na veštaka, već može da bude i u vidu socijalnog davanja ili nezakonitog zadržavanja lica, tj. lišavanja slobode. Za postojanje krivičnog dela nije značajno da li je protivpravna korist prihvaćena pre ili posle podnošenja dokaza, tj. mišljenja. Štaviše, nevažan je iznos koristi. Prihvatanje poklona ne goni se krivično, osim ako se ude u oblast Zakona o lekarima, što je predmet istrage. Pravni zahtevi koji se tiču poverljivosti u komunikaciji, tačnije profesionalne tajne, nisu regulisani samo propisima o lekarima već i krivičnim zakonom. Otkrivanje poverljivih podataka je kažnjivo, osim ako je do toga došlo iz razloga javnog zdravlja ili krivičnog zakona, ako postoji legitimni privatni interes odbrane ili krivičnog ili disciplinskog postupka protiv veštaka o kome je reč. U slučaju krivične osude veštaka, u principu građanski sud je vezan tom odlukom, međutim prethodna krivična osuda nije i neophodna.³¹

3.3. Pogrešna veštačenja (*malpractice*) i građanska odgovornost

Jedan od ciljeva deliktne prava jeste da se kompenzuje oštećena strana, ukoliko uzrok štete može da se pripíše drugoj strani na osnovu čvrstih razloga. Drugi cilj je da se odvрати od buduće štete i time prevenira loša praksa. Zbog toga se smatra

da mera doktrine imuniteta počiva na tome da li imunitet po svojoj suštini pomaže da se dostignu ciljevi deliktne prava. Neki sudovi su zauzeli stav da je imunitet kontraproduktivan tim ciljevima i nepravedan prema oštećenoj strani.³² Argumenti o napuštanju imuniteta jesu ti da veštak može tužioca ili tuženog da ošteti svojim nestručnim i grubim postupanjem i da onda treba i da preuzme odgovornost za nastalu štetu.

Načelno, građanska odgovornost medicinskog veštaka moguća je zbog pogrešnog i zbog neblagovremenog veštačenja, ukoliko je njome naneta šteta nekoj od strana u sporu. Privatni veštak odgovara svom nalogodavcu po osnovu ugovora, a sudski veštak odgovara po osnovu delikta. Ovde se građanska odgovornost temelji na krivici, ali se ograničava na umišljaj i grubu nepažnju. Značajno je da javni veštak odgovara sam za svoje postupke, jer se smatra da on ne dela u svojstvu državnog organa nego kao pojedinac. Ali država može da preuzme na sebe odgovornost zbog pogrešnog ili neblagovremenog veštačenja javnih veštaka. U novije vreme ima primera da odgovornost veštaka za štetu propisuju i neki građanski zakoni.³³ Takav je slučaj sa Nemačkim građanskim zakonikom. Veštak imenovan od suda koji namerno, ili iz grube nepažnje podnese pogrešno veštačenje, dužan je da učesnicima u sporu naknadi štetu nastalu usled sudske odluke koja počiva na tom veštačenju. Obaveza naknade štete ne nastaje ako je oštećeni namerno ili iz nepažnje propustio da upotrebom nekog pravnog sredstva štetu otkloni. Treba primetiti da nemački zakonodavac nije hteo da veštaka izloži riziku od nesagledive odgovornosti, već njegovu odgovornost ograničava na nameru i grubu nepažnju, tj. na svesno i krajnje lakomisleno

³¹ *Ibid.*, str. 23.

³² R. Binder, *o. c.*, str. 1820.

³³ §839a NGZ; §1299 i §1300 AGZ.

postupanje.³⁴ U odnosu na advokate, veštak ima privilegovanu odgovornost, jer advokati odgovaraju svojim klijentima i za običnu nepažnju. Ali kad nije u pitanju veštak koga je imenovao sud nego lice koje u postupku učestvuje kao privatni veštak, ono odgovara nalogodavcu na osnovu ugovora, a prema trećima po opštem deliktnom pravu. To važi i za štete nastale učesnicima u postupku zbog odugovlačenja sa podnošenjem izveštaja o veštačenju. Ako je za istu stvar imenovano više veštaka, oni odgovaraju solidarno. U slučaju kad imenovani sudski veštak angažuje sebi pomoćnika za medicinsko veštačenje, on odgovara i za njega kao gospodar posla.

U smislu pravila o odgovornosti pogrešnim se smatra veštačenje koje je objektivno neispravno.³⁵ To je naročito slučaj kad je medicinski veštak propustio da obavi ispitivanja koja su nužna za podnošenje iscrpnog izveštaja o veštačenju, kad je iz nepažnje uzeo za osnov pogrešne podatke, ili je iz tačnih podataka izvukao pogrešne zaključke. Pogrešnim se smatra i veštačenje koje ne odgovara opšteprihvaćenim gledištima u medicinskoj nauci. Sudski veštak može se osloniti samo na učenje i metode ispitivanja koji su u merodavnim stručnim krugovima uopšte i nesumnjivo priznati kao ispravni i pouzdani. U slučaju kad o nekom medicinskom pitanju postoje različita shvatanja, tada veštak mora da se opredeli za jedno od njih, ali u tom slučaju mora jasno izložiti različita gledišta.³⁶ Postoji razlika kad je mišljenje podneseno profesionalno ili kad mišljenje može biti posmatrano kao besplatan savet. Veštak je ipak na kraju odgovoran i ako da pogrešan savet sa

znanjem ili u slučaju grube nepažnje. Kad podnosi nalaz sudu, veštak je odgovoran ne samo prema sudu već i prema stranama. Pitanje odgovornosti od posebne je važnosti u slučaju pogrešnih zaključaka ili prekršaja medicinske specijalnosti. U tim slučajevima veštaku se može staviti na teret pogrešno prihvatanje predmeta. Samo veštak po sebi može proceniti kompetentnost na nekom polju i on je obavezan da se o tome opredeli i prema sudu i stranama u postupku.

U jednom predmetu pred nemačkim sudom tužbom se zahtevalo dosuđivanje rente na ime nematerijalne štete. Sud je veštačenje poverio rukovodiocu jedne klinike, ali je on takav nalog izdao svom asistentu koji je nestručno postupio proveravajući ravnotežu pacijenta. Tom prilikom došlo je do oštećenja sluha. Pacijent je morao da bude tretiran stacionarno i bio je otpušten s trajnim posledicama radno nesposobnog lica.³⁷ Odgovornost lekara dokazana je u parnici koja je usledila. U anglosaksonskom pravu takođe je usvojena praksa u kojoj su neki sudovi pozitivno rešili parnice podignute protiv veštaka.³⁸ Ipak, presude većinom ne ulaze u sadržaj veštačenja već u druga pitanja rada forenzičara. Sudovi smatraju da imunitet ne sprečava parnicu protiv profesionalnih veštaka zbog njihovog nemarnog postupanja u davanju mišljenja. Tužbe se po pravilu pozivaju na nekompetentnost i odsustvo pažnje, što je dovelo do nemogućnosti da tužilac ostvari naknadu štete koja mu pripada. Odbrana se prvenstveno zasniva na tome da imunitet štiti veštaka od odgovornosti. Vrhovni sudovi smatraju da imunitet postoji, ali da i on treba da bude ograničen u svom

34 J. Radišić, *Odgovornost zbog štete izazvane lekaškom greškom u lečenju i u obaveštavanju pacijenta*, Beograd, 2007, str. 328.

35 *Ibid.*

36 J. Radišić, *Medicinsko pravo*, Beograd, 2008, str. 323.

37 E. Deutsch, *Medizinrecht/Arztrecht, Arzneimittelrecht und Medizinprodukterecht*, Berlin, 1997, str. 224.

38 New Jersey Supreme Court, *Levine v. Wiss and Co.* (1984); California Court of Appeals, *Matcco Forge Inc. v. Arthur Young & Co.* (1992); Missouri Supreme Court, *Murphy v. A. A. Matthews* (1992).

obimu. Imunitet treba zaštititi uvek kad se posumnja da je reč o klevetanju veštaka ili odmazdi stranke koja izgubi spor zbog za nju nepovoljnog veštačenja. U svim drugim slučajevima ima mesta odgovornosti i njeno nametanje ima svrhu da ohrabri veštake da budu savesniji i tačniji u svom radu. Veštaci su većinom profesionalci u svom radu i kao takvi subjekti odgovornosti, što je u skladu sa očekivanjima da službe povezane s parnicom budu tretirane na jednak način. Po mišljenju suda nije na mestu argument da bi to dovelo do poteškoća da se pronađe veštak. Nema razloga da lekari profesionalci ovde budu više zaštićeni jer podležu istom standardu pažnje primenjivom na druge oblasti medicinske prakse. Odgovarajući na kritike da prihvatanje odgovornosti može dovesti da se krug parnica nikad ne zatvara, sud je istakao da bi to produžilo postupak praktično za još jednu parnicu. Sud je pošao od toga da se dozvoljava tužba protiv advokata kao procesnih subjekata za njihovu lošu praksu i da i veštaci treba da imaju takav tretman. Osim toga, u očima suda veštak neke stranke u izvesnom smislu postupka kao njen savetnik ili punomoćnik, što bi moglo dovesti u pitanje to da bude objektivni i nezavisan svedok. Veštak je plaćen da pruži uslugu vezano za zahtev tužioca.³⁹ U ovim slučajevima može se jasno sagledati evolucija stava u pogledu imuniteta veštaka.

Ilustrativan je slučaj iz sudske prakse gde je odlučeno da su veštaci psihijatri postupali suprotno Zakonu o poverljivosti medicinskih informacija pošto su poslodavcu izneli detalje o psihijatrijskom pregledu zaposlenog.⁴⁰ Po shvatanju suda, ovaj slučaj uključuje i više nego nemarno postupanje veštaka zbog činjenice neovlašćenog otkrivanja

poverljivih podataka. Slučaj takođe redefiniše odnos lekar–pacijent kao odnos između onoga ko pregleda i onoga ko je pregledan. Radilo se o tome da je zaposleni M. P. zatražio da ode na bolovanje zbog stresa i upućen je na pregled koji je zakazan i plaćen od strane poslodavca. Dva psihijatra su pregledala M. P. i sačinila detaljan izveštaj, uključujući i mišljenje da zdravstveno stanje može biti povezano s problemom prevelikog uzimanja alkohola. Pregled je rezultirao time da je poslodavac tražio od zaposlenog da ide na tretman odvikavanja od alkohola, uslovljavajući to daljim radom i pretnjom otkazom. Kad je odbio da se podvrgne programu lečenja od alkohola, zaposleni je otpušten. U tužbenom zahtevu koji je usledio on je naveo da nikad nije ovlastio lekare da poslodavcu otkriju punu informaciju o njegovom pregledu. Nijedan od psihijatara nije pribavio pismeni pristanak od ovog pacijenta da iznese tu informaciju.

U Srbiji je veoma oskudna sudska praksa kada je u pitanju pokretanje odgovornosti veštaka, a u jednom delu ni ne postoji. Sudovi cene veštačenje kao jedno od dokaznih sredstava, i u tom smislu postupaju. Mera do koje sudovi idu u pogledu verodostojnosti i kompetentnosti veštačenja u presudama potvrđena je u nekoliko presuda koje su se odnosile na protivrečna mišljenja veštaka. Naime, sud tada nije ovlašćen da po slobodnom sudijskom uverenju ceni nalaze i mišljenja veštaka, već je dužan da tu protivrečnost otkloni ponovnim saslušanjem istih ili drugih veštaka.⁴¹ U pojedinim slučajevima sud se izjašnjavao u žalbenom postupku o pritužbi stranke zbog razloga manjkavosti nalaza veštaka i takve žalbe su bile odbijene.⁴² Ovome treba dodati da po

39 Wintoll LLMD of Michigan v. Jackson-Cross, E. P. Richards, C. Walter, *o. c.*, str. 108.

40 Apelacioni sud Kalifornije, Pettus v. Cole *et. al.* (1996).

41 Odluka Saveznog suda Kzs. br. 3/1998 od 1. jula 1998; Rešenje Okružnog suda u Nišu, Gž. 3914/2006 od 28. februara 2006. godine.

42 Rešenje Okružnog suda u Beogradu Kž. 3046/91 od 17. decembra 1991. godine; Odluka Višeg suda

zakonu sud može rešenjem, na zahtev stranke, da naloži veštaku da naknadi troškove koje je prouzrokovao svojim neopravdanim nedolaskom ili neopravdanim odbijanjem da vrši veštačenje.⁴³

Posmatrajući tzv. nadnacionalno pravo u evropskim okvirima već duže je aktuelno pitanje odgovornosti svih učesnika u pravnim postupcima, pa i veštaka na odgovarajući način. Sudu se daju ovlašćenja za efikasnije vođenje postupka, pa se za sudskog veštaka koji ne podnosi nalaz ili neopravdano kasni sa podnošenjem nalaza predviđaju sankcije – umanjene naknade, plaćanje troškova, naknada štete. Na zahtev stranke, sud može rešenjem da naloži veštaku da naknadi troškove koje je prouzrokovao svojim neopravdanim nedolaskom ili neopravdanim odbijanjem da vrši veštačenje.⁴⁴

4. Zaključak

Razmatranje prava, obaveza i odgovornosti sudskog veštaka nameće nekoliko važnih pitanja koja zadiru u osnove institucije veštačenja, njegove pozicije u odnosu na druge procesne učesnike, kao i u zakonitost rada sudskih veštaka. Uloga veštaka je omeđena posebno materijalnim pravom, ali takođe i procesnim, krivičnim i građanskim zakonima. U vezi sa medicinskim veštacima, ističu se naročito profesionalna i etička pravila i stoga staleška odgovornost po toj osnovi.

u Podgorici broj Kž. 454/91 od 20. marta 1992. godine; Presuda Okružnog suda u Beogradu Gž. br. 4030/1994. godine; Presuda Vrhovnog suda Srbije Kž. br. 1402/97 od 17. decembra 1997. godine; Rešenje Okružnog suda u Čačku, 1037/07 od 27. juna 2007. godine.

43 Član 254. stav 3. ZPP; J. Radišić, *Medicinsko pravo*, Beograd, 2008, str. 322.

44 EU Direktiva o načelima građanskog postupka za unapređivanje ostvarivanja pravde, R (84) 5, 28. februar 1984. (V. Petrović Škero, *o. c.*, str. 107).

Lekari koji veštače treba da budu svesni važnosti svoje uloge i raznovrsnih izazova koji ih mogu navesti da pogreše u svom nalazu. Preovlađuje stav da se opasnost krivičnog gonjenja ili građanske odgovornosti veštaka može izbeći ukoliko se u rad ulože potrebno znanje, veština, iskustvo i pažnja.

Doktrina o imunitetu veštaka, odnosno o izuzimanju od odgovornosti jasno pokazuje da različiti faktori utiču na eroziju tog imuniteta. U razvijenim zemljama ovim predmetima prilaze s posebnom pažnjom. U praksi Republike Srbije još uvek ima problema u izvođenju odgovornosti i sudsku praksu u tom pravcu treba bolje istražiti i poboljšati. To je naročito primetno kada sudovi ne podnose krivične prijave protiv veštaka za netačna ili tendenciozna svedočenja, već to prepuštaju strankama. Najčešće sudija „kažnjava“ veštaka tako što ga više ne angažuje, što ne znači da neće biti pozvan u drugom predmetu. Kada je reč o parnici, treba naglasiti da su praktično sve procesne radnje učesnika značajne, počev od suda, stranaka, pa i veštaka. Tako dolazi do svojevrstne provere i ocene veštačenja, sa mogućnošću da zainteresovane stranke, još u toku samog suđenja, prigovore nalazu i mišljenju veštaka. Tom cilju služe i ovlašćenja suda da traži pojašnjenje nalaza ponovnim saslušanjem veštaka ili, u krajnjem slučaju, da naloži drugo veštačenje.

Posmatrajući sporna pitanja veštačenja u Srbiji zaključuje se da za njih postoje odgovarajuća pravna rešenja, ali da su ona nedovoljna, pa treba da budu predmet dopune i revizije. To je u velikoj meri započeto izradom novog zakonskog teksta koji uređuje sudsko veštačenje. Bez obzira na ovaj zakonodavni rad koji načelno treba ohrabriti, u činjeničnoj i pravnoj osnovi svake odgovornosti veštaka stoje izvesno poštovanje sudske procedure, dosledna primena krivičnih propisa i poštovanje opštih pravila građanske odgovornosti.